TÒA ÁN NHÂN DÂN **HUYÊN C** **TỈNH PHÚ THỌ**	**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM** **Độc lập – T – Hạnh phúc**
Số: 04/2023/QĐST-VDS	*C, ngày 13 tháng 9 năm 2023*

QUYẾT ĐỊNH
SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ
V/v: Tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi

TÒA ÁN NHÂN DÂN HUYỆN C, TỈNH PHÚ THỌ

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

- *Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp*: Ông Trần Việt D.

- *Thư ký phiên họp*: Ông Nguyễn Hải P - Thư ký Tòa án nhân dân huyện C, tỉnh Phú Thọ.

- *Đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện C, tỉnh Phú Thọ tham gia phiên họp*: Bà Nguyễn Khánh L - Kiểm sát viên.

Ngày 13 tháng 9 năm 2023 tại Tòa án nhân dân huyện C, tỉnh Phú Thọ mở phiên họp sơ thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số: 06/2023/TLST-VDS ngày 17 tháng 7 năm 2023 về "Yêu cầu tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thực, làm chủ hành vi" theo Quyết định mở phiên họp số: 06/2023/QĐST-VDS ngày 08/9/2023, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

1. Người yêu cầu giải quyết việc dân sự: Bà Nguyễn Thị L, sinh năm 1973.

Địa chỉ: Khu T, xã T, huyện C, tỉnh Phú Thọ.

2. Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan: Ông Mai Văn T, sinh năm 1972.

Địa chỉ: Khu T, xã T, huyện C, tỉnh Phú Thọ.

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

Tại đơn yêu cầu giải quyết việc dân sự đề ngày 11/7/2023 và các lời trình bày tiếp theo tại Toà án bà Nguyễn Thị L trình bày:

Ông Mai Văn T là chồng của bà có tiền sử phát triển thể chất bình thường, học hết lớp 5/12, sau đó nghỉ học, ở nhà làm ruông và lao động phổ thông. Năm 1994, ông Mai Văn T kết hôn với bà Nguyễn Thị L và sinh được 03 người con (02 trai, 01 gái). Từ khoảng năm 2013, ông T bị bệnh tâm thần với các biểu hiện như nói nhiều, nói linh tinh, chửi bới, đánh người thân và hàng xóm, đập phá đồ đạc, đêm ít ngủ. Gia đình đã cho đi điều trị nhiều lần tại Bệnh viện tâm thần tỉnh Phú Thọ với chẩn đoán Tâm thần phân liệt, cấp sổ điều trị ngoại trú. Nhưng bệnh tiến triển liên tục ngày càng nặng. Ông T không có khả năng lao động tự nuôi sống bản thân, được hưởng chế độ trợ cấp dành cho người tàn tật tâm thần từ nhiều năm nay. Tất cả mọi ăn uống, sinh hoạt và vệ sinh cá nhân của ông T đều do người thân trong gia đình chăm sóc, phục vụ.

Nên để thuận tiện cho các giao dịch dân sự có liên quan đến ông Mai Văn T, người yêu cầu là bà Nguyễn Thị L đề nghị Tòa án tuyên bố ông T là một người có khó khăn trong nhận thực, làm chủ hành vi và chỉ định người giám hộ cho ông T

theo quy định của pháp luật.

Bà Nguyễn Thị L có đơn đề nghị Tòa án trưng cầu giám định pháp y tâm thần đối với Mai Văn T để có căn cứ tuyên bố ông T mất năng lực hành vi dân sự. Tòa án ra Quyết định trưng cầu giám định pháp y tâm thần đối với ông Mai Văn T để xác định tình trạng tâm thần của ông T.

Tại Kết L giám định sức khỏe tâm thần số: 147/2023/SKTTNT ngày 25/8/2023 của Trung tâm pháp y tâm thần khu vực miền núi phía Bắc đối với ông Mai Văn T, sinh năm 1972, địa chỉ: Khu T, xã T, huyện C, tỉnh Phú Thọ kết L: Ông Mai Văn T có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi.

Sau khi nhận được Kết L giám định sức khỏe tâm thần, bà Nguyễn Thị L có đơn đề nghị thay đổi yêu cầu giải quyết việc dân sự. Yêu cầu của bà Nguyễn Thị L: Yêu cầu Tòa án tuyên bố ông Mai Văn T có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi.

Tại phiên họp, bà Nguyễn Thị L vẫn giữ nguyên yêu cầu đề nghị Tòa án tuyên bố ông Mai Văn T có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi, đề nghị Tòa án chỉ định người giám hộ cho ông T và không có đề nghị gì khác.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện C, tỉnh Phú Thọ sau khi đánh giá chứng cứ, tài liệu có trong hồ sơ. Đề nghị Tòa án tuyên bố ông Mai Văn T có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến của các đương sự và đại diện Viện kiểm sát huyện C tại phiên họp, Tòa án nhân dân huyện C, tỉnh Phú Thọ nhận định:

[1] Bà Nguyễn Thị L có quyền yêu cầu tuyên bố ông Mai Văn T là một người có khó khăn trong nhận thực, làm chủ hành vi theo quy định tại khoản 1 Điều 376 Bộ luật Tố tụng dân sự.

[2] Về thủ tục tố tụng:

Yêu cầu tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thực, làm chủ hành vi là việc dân sự thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án quy định tại khoản 1 Điều 27 Bộ luật tố tụng dân sự. Người bị yêu cầu tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thực, làm chủ hành vi là ông Mai Văn T có địa chỉ cư trú tại Khu T, xã T, huyện C, tỉnh Phú Thọ nên căn cứ điểm a khoản 2 Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39 Bộ luật tố tụng dân sự thì Tòa án nhân dân huyện C, tỉnh Phú Thọ thụ lý, giải quyết là đúng thẩm quyền.

[3] Xét yêu cầu của đương sự:

[3.1] Bà Nguyễn Thị L là vợ của ông Mai Văn T. Năm 1994, ông Mai Văn T kết hôn với bà Nguyễn Thị L và sinh được 03 người con (02 trai, 01 gái). Từ khoảng năm 2013, ông T bị bệnh tâm thần với các biểu hiện như nói nhiều, nói linh tinh, chửi bới, đánh người thân và hàng xóm, đập phá đồ đạc, đêm ít ngủ. Gia đình đã cho đi điều trị nhiều lần tại Bệnh viện tâm thần tỉnh Phú Thọ với chẩn đoán Tâm thần phân liệt, cấp số điều trị ngoại trú. Nhưng bệnh tiến triển liên tục ngày càng nặng. Ông T không có khả năng lao động tự nuôi sống bản thân, được hưởng chế độ trợ cấp dành cho người

tàn tật tâm thần từ nhiều năm nay. Tất cả mọi ăn uống, sinh hoạt và vệ sinh cá nhân của ông T đều do người thân trong gia đình chăm sóc, phục vụ. Nên để thuận tiện cho các giao dịch dân sự có liên quan đến ông Mai Văn T, người yêu cầu là bà Nguyễn Thị L đề nghị Tòa án tuyên bố ông T có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi và chỉ định người giám hộ cho ông T theo quy định của pháp luật.

[3.2] Ngày 16/8/2023, Tòa án nhân dân huyện C đã ra Quyết định trưng cầu giám định pháp y tâm thần số 04/2023/QĐ-TCGĐ trưng cầu Trung tâm pháp y tâm thần khu vực miền núi phía Bắc giám định tâm thần đối với ông Mai Văn T. Tại Kết L giám định sức khỏe tâm thần số: 147/2023/SKTTNT ngày 25/8/2023 của Trung tâm pháp y tâm thần khu vực miền núi phía Bắc đối với ông Mai Văn T, sinh năm 1972, địa chỉ: Khu T, xã T, huyện C, tỉnh Phú Thọ kết L: "Ông Mai Văn T có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi". Theo quy định tại khoản 1 Điều 23 Bộ luật dân sự 2015 thì Tòa án ra quyết định tuyên bố một người một người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi trên cơ sở kết L giám định tâm thần. Do đó có căn cứ để tuyên bố ông Mai Văn T có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi. Bà Nguyễn Thị L là vợ của ông Mai Văn T thuộc trường hợp là người giám hộ theo quy định tại Khoản 4 Điều 54 Bộ luật dân sự 2015.

[4] Quan điểm của Đại diện viện kiểm sát nhân dân huyện C tại phiên họp đề nghị Tòa án tuyên bố ông Mai Văn T có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi và xác định bà Nguyễn Thị L là người giám hộ của ông Mai Văn T. Như vậy đề nghị của Viện kiểm sát là có căn cứ nên được chấp nhận.

[5]. Về lệ phí: Bà Nguyễn Thị L là người yêu cầu giải quyết việc dân sự nên phải chịu lệ phí giải quyết việc dân sự theo quy định của pháp luật. Do bà Nguyễn Thị L thuộc trường hợp hộ nghèo nên được miễn nộp lệ phí.

[6] Về quyền kháng cáo: Người yêu cầu có quyền kháng cáo quyết định giải quyết việc dân sự theo quy định tại Điều 371, Điều 372 của Bộ luật tố tụng dân sự.

Vì các lẽ trên;

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ Khoản 1 Điều 23, Điều 46, điểm d khoản 1 Điều 47, Điều 48, Điều 49, Khoản 4 Điều 54, Khoản 2 Điều 57, Khoản 2 Điều 58 Bộ luật dân sự 2015;

Căn cứ vào khoản 1 Điều 27, Điều 149, Điều 366, Điều 367, Điều 369, Điều 370, Điều 371, Điều 372, Điều 376, Điều 377 và Điều 378 của Bộ luật Tố tụng dân sự;

Căn cứ điểm đ Khoản 1, khoản 2 Điều 12 Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30 tháng 12 năm 2016 của Ủy ban thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

[1] Tuyên bố ông Mai Văn T, sinh năm 1972, địa chỉ: Khu T, xã T, huyện C, tỉnh Phú Thọ có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi.

[2] Bà Nguyễn Thị L (là vợ của ông Mai Văn T) là người giám hộ của ông Mai Văn T. Bà Nguyễn Thị L thực hiện quyền và nghĩa vụ của người giám hộ theo quy định tại khoản 1 Điều 51, khoản 1 Điều 58 Bộ luật dân sự như sau:

2.1 Bà Nguyễn Thị L có quyền:

- Sử dụng tài sản của người được giám hộ để chăm sóc, chi dùng cho những nhu cầu thiết yếu của người được giám hộ;

- Được thanh toán các chi phí hợp lý cho việc quản lý tài sản của người được giám hộ;

- Đại diện cho người được giám hộ trong việc xác lập, thực hiện giao dịch dân sự và thực hiện các quyền khác theo quy định của pháp luật nhằm bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của người được giám hộ.

2.2 Bà Nguyễn Thị L có nghĩa vụ:

- Chăm sóc, bảo đảm việc điều trị bệnh cho người được giám hộ;
- Đại diện cho người được giám hộ trong các giao dịch dân sự;
- Quản lý tài sản của người được giám hộ;
- Bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của người được giám hộ.

[3] Về lệ phí giải quyết việc dân sự sơ thẩm: Bà Nguyễn Thị L là người yêu cầu giải quyết việc dân sự nên phải chịu lệ phí giải quyết việc dân sự theo quy định của pháp luật. Do bà Nguyễn Thị L thuộc đối tượng hộ nghèo nên được miễn nộp lệ phí.

[4] Người yêu cầu, có mặt có quyền kháng cáo quyết định này trong thời hạn 10 ngày kể từ ngày Tòa án ra quyết định. Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan vắng mặt có quyền kháng cáo trong hạn 10 ngày kể từ ngày được giao quyết định hoặc quyết định được niêm yết. Viện kiểm sát nhân dân huyện C tỉnh Phú Thọ có quyền kháng nghị quyết định này trong thời hạn 10 ngày, Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Phú Thọ có quyền kháng nghị trong thời hạn 15 ngày, kể từ ngày ra quyết định./.

Nơi nhận:
- VKSND huyện C;
- Người yêu cầu;
- Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan;
- Chi cục THA DS huyện C;
- Lưu HS.

THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN HỌP

Trần Việt D